

**UCHWAŁA NR 214/XXII/2020
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE**

z dnia 15 października 2020 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2021 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713), art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, poz. 1818, Dz. U. z 2020 r. poz. 322, poz. 1337, poz. 1493) Rada Miejska w Śremie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Śremu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Załącznik do Uchwały Nr
214/XXII/2020
Rady Miejskiej w Śremie
z dnia 15 października 2020 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2021 ROK

ŚREM

I. Wprowadzenie

II. Sytuacja epidemiologiczna narkomanii w Polsce

III. Zasoby w gminie Śrem

IV. Cele programu

1. Cel główny.
2. Cele szczegółowe.

V. Odbiorcy programu

VI. Zadania programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
5. Przeprowadzenie diagnozy dotyczącej problemów uzależnienia od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w gminie Śrem.

VII. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

VIII. Sposoby realizacji zadań

IX. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań

X. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

XI. Sprawozdanie

I. Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy Śrem.

Art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stanowi, iż prowadzenie przez gminę działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii odbywa się poprzez następujące zadania:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Program jest realizacją zadań samorządu lokalnego oraz wpisuje się w politykę państwa zawartą w Narodowym Programie Zdrowia.

II. Sytuacja epidemiologiczna narkomanii w Polsce

Pod pojęciem używania narkotyków rozumie się stosowanie w celach innych niż medyczne różnorodnych środków farmakologicznych czynnych, zakazanych przez prawo międzynarodowe. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Pomimo tych trudności oczywiste jest, że narkotyki są przyczyną istotnego obciążenia chorobami, a ich konsumpcja rośnie w wielu krajach, w tym również w Polsce.

Wiosną 2019 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych

(wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badania ESPAD podjęto w 1995 r. z inicjatywy Co-operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group) działającej przy Radzie Europy. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów jest amfetamina (4,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,1%)

Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tych środków ponad 16,7% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,6%.

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9,0% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,1% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Do problemowych użytkowników marihuany lub haszyszu zidentyfikowanych przy pomocy testu przesiewowego zaliczyć można 5,2% gimnazjalistów oraz 6,7% uczniów ze starszej kohorty. Rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” jest niższe niż przetworów konopi. Wśród gimnazjalistów 5,2%, a wśród starszych uczniów 5,3% używało kiedykolwiek tych substancji. Odsetek gimnazjalistów, którzy sięgali po „dopalacze” w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 2,5%. W starszej kohorcie takich uczniów było 2,2%. Używanie nowych substancji psychoaktywnych jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów. Na tym tle dostępność substancji nielegalnych jest oceniana niżej. Spośród substancji nielegalnych najwyżej oceniana jest dostępność przetworów konopi. Badani narażeni są przede wszystkim na oferty napojów alkoholowych, spośród substancji nielegalnych uczniom najczęściej proponowane są przetwory konopi oraz alkohol produkowany nielegalnie domowym sposobem. Większość młodzieży jest

dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Oczekiwania wobec alkoholu oraz marihuany i haszyszu formułowane przez młodzież szkolną odwołują się w większym stopniu do pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód.

Porównanie wyników badania z 2019 r. z wynikami wcześniejszych badań w zakresie picia alkoholu przez młodzież wykazuje kontynuację trendu spadkowego. Trochę inaczej rzecz się ma z substancjami nielegalnymi. Wskaźniki używania przetworów konopi dopiero w 2019 r. przełamały wcześniejszy trend wzrostowy. Inne wskaźniki problemu marihuany i haszyszu, takie jak dostępność tych substancji, czy zasięg używania ich w otoczeniu badanych wykazują podobne tendencje jak rozpowszechnienie używania. Potwierdza to tezę o zahamowaniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród młodzieży szkolnej.

W obszarze oceny ryzyka związanego z używaniem przetworów konopi obserwujemy trend spadkowy odsetków badanych przypisujących ich używaniu duże ryzyko. Ten niekorzystny trend w 2019 r. znajduje swoją kontynuację.

Inaczej jest w obszarze napojów alkoholowych – odsetki respondentów skłonnych wiązać duże ryzyko z pić w 2019 r. uległy zwiększeniu. W zakresie ocen dostępności napojów alkoholowych odnotować trzeba powolną, ale konsekwentną pozytywną tendencję zmniejszania się odsetków uczniów określających swój dostęp jako bardzo łatwy. Podobnie dzieje się też z tytoniem. Ponadto zmniejszają się też odsetki uczniów dokonujących zakupów takich napojów alkoholowych jak piwo czy wódka.

Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” wykazuje od 2011 r. trend spadkowy. Podobnie zmniejszają się odsetki respondentów otrzymujących propozycje zakupu, otrzymania, bądź użycia tych substancji, a także wysoko oceniających ich dostępność. Warto dodać, iż rosną frakcje respondentów przypisujących duże ryzyko nawet eksperymentowaniu z „dopalaczami”.

III. Zasoby w gminie Śrem

W 2019 roku gminę Śrem zamieszkiwało 41.431 mieszkańców (dane z 31.12.2019 r.). Struktura demograficzna gminy Śrem przedstawiała się następująco:

- kobiety stanowiły grupę 21.465 osób, mężczyźni 19.966 osób,
- dzieci i młodzież w wieku do 18 roku życia stanowili grupę 8 359 osób w tym 4 338 mężczyzn i 4 021 kobiet.

W 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Śremie było zarejestrowanych 292 osób bezrobotnych, będących mieszkańcami gminy Śrem. W grupie osób bezrobotnych było:

- 171 kobiet,
- 42 osoby w wieku do 25 roku życia,
- 71 osób w wieku powyżej 50 roku życia,
- 62 osoby długotrwale bezrobotne,
- 53 osoby niepełnosprawnych,
- 91 osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych.

W 2019 roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie skorzystało 1412 osób. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez klientów była m.in.: niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Na terenie gminy Śrem działa Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień przyjmująca pacjentów bez ograniczeń wiekowych, oferująca pomoc w zakresie:

- 1) dla osób i rodzin z problemem alkoholowym:
 - poradnictwo,
 - psychoterapia grupowa i indywidualna;
- 2) dla osób uzależnionych utrzymujących abstynencję:
 - grupy wsparcia/edukacyjne,
 - grupy zapobiegania nawrotom,
 - warsztaty rozwoju osobistego;
- 3) dla osób z problemem narkotykowym:
 - poradnictwo,
 - psychoterapia indywidualna ;
- 4) dla rodzin osób z problemem narkotykowym:
 - poradnictwo,
 - grupy wsparcia/edukacyjne;
- 5) dla wszystkich klientów/pacjentów poradni:
 - współpraca z miejscowym systemem pomocy społecznej;
- 6) w placówce istnieje możliwość konsultacji z:
 - lekarzem psychiatrą,
 - pracownikiem socjalnym;
- 7) placówka wystawia skierowania do oddziałów detoksykacyjnych i ośrodków rehabilitacyjnych.

W 2019 roku w ramach działania Przychodni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień:

- odbyły się spotkania dla rodziców dzieci eksperymentujących w ramach programu psychoterapii dla rodziców,

- odbyły się konsultacje dla młodzieży eksperymentującej w ramach programu psychoterapii dla młodzieży,
- udzielano indywidualne porady psychologiczne i lekarskie dla osób uzależnionych od narkotyków i współuzależnionych ponad limit NFZ,
- odbyły się 32 spotkania w ramach grupowego programu dla osób uzależnionych od narkotyków,
- odbyło się 16 spotkań w ramach grupowego programu dla osób współuzależnionych od narkotyków.

W ramach działalności instytucji streetworkera zrealizowano projekt „Nastolatek w działaniu”. Celem głównym projektu była poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży z terenu miasta Śrem oraz pomoc w uporaniu się trudności życia codziennego.

Cele szczegółowe:

- 1) Stworzenie dzieciom i młodzieży ciekawych i konstruktywnych form spędzania wolnego czasu, rozwój zainteresowań, pasji.
- 2) Zapobieganie patogennym wpływom środowiska wychowawczego na społeczne i emocjonalne funkcjonowanie uczestników poprzez organizację zajęć edukacyjnych, sportowych, kulturalnych.
- 3) Profilaktyka marginalizacji społecznej, zapobieganie izolacji. Zmniejszenie skali ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży.

IV. Cele programu

1. Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem

2. Cele szczegółowe:

- a) prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej jako alternatywy dla zachowań ryzykownych,
- b) wzrost poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy,
- c) zwiększenie dostępu do systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom ich rodzin.

V. Odbiorcy programu

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich grup społecznych związanych z problemem narkomanii, bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

VI. Zadania programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

- a) finansowanie/ dofinansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych,
- b) współpraca z placówkami leczenia uzależnień, z których korzystają mieszkańcy gminy Śrem.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej:

- a) finansowanie punktu konsultacyjnego (interwencji kryzysowej), w którym odbywa się poradnictwo dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- b) prowadzenie instytucji streetworkera (pracy podwórkowej) dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem w tym dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- a) realizacja i finansowanie programów, warsztatów i kampanii profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, zgodnie z programami profilaktyki przygotowanymi w szkołach prowadzonych przez gminę Śrem, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na podstawie diagnozy przeprowadzonej zgodnie z przepisami prawa,
- b) organizacja i finansowanie spotkań oraz wyjazdów profilaktycznych będących integralną częścią realizowanych całorocznych programów profilaktycznych,
- c) finansowanie szkoleń, konferencji, seminariów i kursów specjalistycznych dla przedstawicieli różnych grup zawodowych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych,
- d) wspieranie szkół i placówek oświatowych oraz placówek socjoterapeutycznych i opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem narkomanii.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- a) wspieranie działań służących rozwiązywaniu problemów narkomanii podejmowanych przez organizacje pozarządowe oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- b) wspieranie podmiotów fizycznych, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień,
- c) wspieranie instytucji, których działalność służy rozwiązywaniu problemów uzależnień, w szczególności poprzez: doposażenie sprzętowe, organizowanie i finansowanie imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

5. Przeprowadzenie diagnozy dotyczącej problemów uzależnienia od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w gminie Śrem.

VII. Podmioty współpracujące przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

- a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Śremie,
- b) szkoły i inne placówki oświatowe,
- c) Powiatowa Komenda Policji w Śremie,
- d) Straż Miejska w Śremie,
- e) organizacje pozarządowe,
- f) inne instytucje współpracujące przy realizacji zadań z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

VIII. Sposoby realizacji zadań

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Miejski w Śremie.

Zadania realizowane są poprzez:

- a) zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym gminy Śrem,
- b) zakupy i zlecenia zewnętrzne.

W przypadku potrzeby realizacji zadania przez organizację pozarządową, zostanie ono zlecone w formie konkursu ofert w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

IX. Zasady finansowania programu oraz sposób realizacji jego zadań

Źródłem finansowania zadań gminnego programu przeciwdziałania narkomanii są środki finansowe budżetu gminy. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z budżetem gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

X. Monitorowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- zbieranie danych statystycznych dotyczących problemów narkomanii,
- gromadzenia danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem narkomanii na terenie gminy Śrem,
- wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
- gromadzenie sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- prowadzenia kontroli powierzonych zadań zgodnie z planem kontroli na dany rok oraz według potrzeb związanych z realizowanym zadaniem,
- dokonania oceny realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

XI. Sprawozdanie

Raport z wykonania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, przedkładany jest Radzie Miejskiej w Śremie, w terminie do dnia 31 marca 2022 r.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska

Uzasadnienie
UCHWAŁY NR 214/XXII/2020
RADY MIEJSKIEJ W ŚREMIE
z dnia 15 października 2020 r.
w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
2021 rok

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę, jako zadanie własne, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów z zakresu narkomanii.

Zgodnie z ustawą realizacja zadania winna być prowadzona w postaci Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, określając zakres działań, które będą realizowane na terenie gminy, aby skutecznie prowadzić przede wszystkim profilaktykę w zakresie przeciwdziałania narkomanii wśród mieszkańców gminy oraz starać się rozwiązywać problemy wynikające z zażywania narkotyków.

W 2013 roku została opracowana Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych w gminie Śrem, którego wykonawcą było Studio Diagnozy i Profilaktyki z Krakowa.

Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Śrem wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

W Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii zostały zdefiniowane najważniejsze problemy dotyczące uzależnienia od narkotyków oraz wskazane zadania, których zrealizowanie przyczyni się do osiągnięcia celu głównego programu, jakim jest ograniczenie zjawiska narkomanii na terenie gminy Śrem.

Wobec powyższego podjęcie uchwały należy uznać za uzasadnione.

Przewodnicząca Rady

Katarzyna Sarnowska